

พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

พระสูตรว่าด้วยการหมุนวงล้อธรรม ขับเคลื่อนพระศาสนา

พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

พระสูตรว่าด้วยการหมุนวงล้อธรรม ขับเคลื่อนพระศาสนา นั่นคือ ธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เหมือนวงล้อแห่งธรรมที่ได้เคลื่อนที่แล้ว จากจุดเริ่มต้น เป็นวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงประกาศพระศาสนาเป็น ครั้งแรก ด้วยทรงแสดงปฐมเทศนาที่มีชื่อว่า ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

แก่ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ณ เมืองพาราณสี แคว้นกาฬิ เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตรนี้ พระ โทณทัตถุญะ หนึ่งในปัญจวัคคีย์ได้ฟังธรรมเกิดดวงตาเห็นธรรม คือเห็นจริง ตามที่พระพุทธองค์ทรงเทศนา จึงได้ทูลขอบวช

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบวชให้ด้วยวิธี “เอหิภิกขุอุปสัมปทา” (การ บวชที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประทานให้ ด้วยการเปล่งพระวาจาให้เข้ามา เป็นพระภิกษุได้) ดังนั้นพระโทณทัตถุญะ จึงนับเป็นพระสงฆ์สาวกองค์แรกใน พระพุทธศาสนา จึงเป็นวันที่ครบองค์พระรัตนตรัย คือมี พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ครบบริบูรณ์บังเกิดขึ้นในโลกเป็นครั้งแรก

พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นธรรมที่แสดงถึงการปฏิเสธส่วน ที่สุดสองอย่างที่บรรพชิตไม่ควรข้องเสพ ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ

ที่สุดประการที่หนึ่งคือ "กามสุขัลลิกานุโยค" คือการประพฤติ ตน ประกอบตนให้พัวพันหมกมุ่นติดอยู่กับกามสุข เป็นธรรมอันเลว คือการเสพเมถุน การร่วมสังวาสอภิรมย์ เป็นอธิปไตยอารมณ์ของทุกข์ เป็นของคนมีกิเลสหนา ไม่ใช่ของพระอรหันต์ผู้บริสุทธิ์ ไม่ ประกอบด้วยประโยชน์

ที่สุดส่วนที่สองบรรพชิตไม่ควรข้องเสพ คือ "อัตตกิลมณานุโยค" คือการทรมานทางร่างกายตนฝ่ายเดียว การประกอบความเหน็ด

เหน้อยแก่ทางร่างกาย ให้เกิดทุกข์ทางร่างกาย ให้ได้รับความลำบาก
ไม่ประกอบด้วยประโยชน์เพื่อความหลุดพ้น

ที่สุดสองอย่างนี้บรรพชิตไม่ควรชองเสพ ไม่ควรประพฤติ ไม่ควร
ปฏิบัติ การทรมานทางร่างกายนั้น ถึงจะเหน็ดเหนื่อยสักปานใด
ได้รับทุกข์เวทนาอย่างเผ็ดร้อนสักปานใด ก็ยังไม่เท่าการทรมานทาง
จิตทางความคิด เรียกว่าทางสายกลาง มัชฌิมาปฏิปทา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงยกเอาทางสายกลาง วิธีปฏิบัติอันไม่
เข้าไปใกล้ที่สุดสองอย่างนั้นขึ้นแสดง เรียกว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” ซึ่ง
ได้แก่มรรค ๘ ว่าพระองค์ได้ตรัสรู้แล้ว เป็นไปเพื่อความรู้อย่างเห็นจริง
เพื่อความรู้ดี เพื่อพระนิพพาน แล้วทรงแสดงทุกข์ สมุทัย นิโรธ
มรรค ให้เต็มสัจจะของทั้งสี่อริยสัจ ว่าเป็นของจริงของวิเศษ ของพระ
อริยบุคคล

บทขัด พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

อนุตตะรัง อภิสัมโพธิง สัมพชฌิตวา ตะถาคะโต
ปะฐะมัง ยัง อะเทเสสิ ธัมมะจักกัง อนุตตะรัง
สัมมะเทวะ ปะวัตเตนโต โลกเก อัมปะฏิวัตตียัง
ยัตถากขาตา อุโภ อันตา ปะฏิปัตติ จะ มัชฌิมา
จะตุสวาริยะสัจเจสุ วิสุทธีง ญาณะทัสสะนัง
เทสิตัง ธัมมะราเชนะ สัมมาสัมโพธิกิตตะนัง
นาเมนะ วิสสุตัง สุตัง ธัมมะจักกัปปะวัตตะนัง
เวยยากะระณะปาฐะนะ สังคัตถันตัมภะณามะ เสฯ

พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

เอวัมเม สุตังฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา พาราณะสียัง วิหะระติ
อิสีปะตะเน มิคะทาเยฯ ตัตตระ ไช ภะคะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขุ
อามันเตสิ ฯ

เทวเม(อ่านว่า ทเว-มะ) ภิกขะเว อันทา ปัพพะชิตะเน นะ
เสวิตัพพา โย จายัง กาเมสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค หีโน คัมโม
ไปถุชชะนิโก อะนะริโย อะนัตถะสัณฺหิโต โย จายัง อัตตะกิละ
มะถานุโยโค ทุกโข อะนะริโย อะนัตถะสัณฺหิโตฯ

เอ เต เต ภิกขะเว อุกโธ อันทะ อะนุปะคัมมะ มัชฌิมา ปะฏิปะ
ทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา จักขุกระระณี ญาณะกระระณี
อุปะสะมาเยะ อะภิญญาเยะ สัมโพธายะ นิพพานายะ
สังวัตตะติฯ

กะตะมา จะ สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทฺธา จักขุกระระณี ญาณะกระระณี อุปะสะมาเยะ
อะภิญญาเยะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติฯ

อะยะเมวะ อะริโย อัญญังคิโก มัคโค เสยยะถิทัง สัมมาทิฏฐิ
สัมมาสังกัปปो สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว
สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิฯ

อะยัง โข สากิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย
อะภิน္ญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติฯ

อิทัง โข ปะนะ กิกขะเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง ชาตีปิ ทุกขา
ชะราปิ ทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง โสกะปะริเทวะ ทุกขะ
โทมะนัส สุปายา สापิ ทุกขา อปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข
ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข ยัมปิจัจัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง
สังขิตเตนะ ปัญญาทานักขันธา ทุกขาฯ

อิทัง โข ปะนะ กิกขะเว ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจังฯ
ยายัง ตัณหา โปโนพพะวิกา นันทิราคะสะหะคะตา ตัตตะระ
ตัตตราภินันทิณี เสยยะถิทัง กามะตัณหา ภะวะตัณหา
วิภะวะตัณหาฯ

อิทัง โข ปะนะ กิกขะเว ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง โย
ตัสสาเยวะ ตัณहाเย อะเสสะวิราคะ นิโรโธ จาโค
ปะฏินิสสังคโค มุตติ อะนาละโยฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา
อะริยะสัจจังฯ

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञังคิโก มัคโค เสยยะถิทังฯ
สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปโป สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต
สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิฯ

อิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ
ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ
วิชชา อุตตะปาติ อาลोโก อุตตะปาติฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญะยันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาลอโก
อุตตะปาติฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญาตันติ เม ภิกขะเว
ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะ
ปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาลอโก อุตตะปาติฯ

อิหัง ทุกขะสะมุททะโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ
ปัญญา อุตตะปาติ วิชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติฯ

ตัง โข ปะนิหัง ทุกขะสะมุททะโย อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันติ
เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ
ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชา อุตตะปาติ อาโลโก
อุตตะปาติฯ

ตัง โข ปะนิหัง ทุกขะสะมุททะโย อะริยะสัจจัง ปะหีนันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชา อุตตะปาติ อาโลโก
อุตตะปาติฯ

อิหัง ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะ
นุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา
อุตตะปาติ วิชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติฯ

ตัง โข ปะนิหัง ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจัง สัจจิกาทัพพันติ เม

ภิกขเว ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อโลโก
อุตตะปาติฯ

ตั้ง โข ประนิตัง ทุกขะนิโรธอ อริยะะสัจจัง สัจฉิกะตันติ เม
ภิกขเว ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อโลโก
อุตตะปาติฯ

อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินิ ประฏิปะทา อริยะะสัจจันติ เม
ภิกขเว ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อโลโก
อุตตะปาติฯ

ตั้ง โข ประนิตัง ทุกขะนิโรธะคามินิ ประฏิปะทา อริยะะสัจจัง
ภาเวตัพพันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง
อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ
อโลโก อุตตะปาติฯ

ตั้ง โข ประนิตัง ทุกขะนิโรธะคามินิ ประฏิปะทา อริยะะสัจจัง
ภาวิตันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง

อุทปะปาถิ ญานัง อุทปะปาถิ ปัญญา อุทปะปาถิ วิชชา อุทปะปาถิ
อาโลโก อุทปะปาถิฯ

ยาระกัฎฐะ เม ภิกขะเว อิมะสุ จะตฺถุสุ อะริยะสัจเจสุ เอวันติ
ปะริวัฏฐัง ทะวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญานะทัสสะนัง
นะ สุวิสุทถัง อะโหสิฯ

เนวะ ตาวาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัหฺมะ
เก สัสสะมะณะพฺราหฺมะณียา ปะชาเย สะเทวะ มะนุสสาเย
อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง.

ยะโต จะ ไช เม ภิกขะเว อิมะสุ จะตฺถุสุ อะริยะสัจเจสุ เอวันติ
ปะริวัฏฐัง ทะวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญานะทัสสะนัง สุวิ
สุทถัง อะโหสิฯ

อะถาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัหฺมะเก
สัสสะมะณะพฺราหฺมะณียา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย
อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิงฯ

ญานัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทปะปาถิ อะกุปปา เม วิมุตติ

อะยะมันติมา ชาติ นัตถิทานิ ปุณฺโพนพะเวติ

อิทมะเวจจะ ภาคะวา อัตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ
ภาคะวะโต ภาสีตัง อะภินันฺทุงฯ อิมฺสุมิญจะ ปะนะ
เวยยากะระณฺสุมิง ภาญญะมาเน อายฺสุมะโต โทณทฺถุญฺสสะ
วิระชัง วีตะมะลัง ธัมมะจักขุง อุทะปาที
ยังฺกิญฺจि สุมุททะยะธัมมัง สัพพันตัง นิโรธะธัมมันติ.

ปะวัตติเต จะ ภาคะวะตา ธัมมะจักเก ภูมา เทวา สัททะ
มะนุสสาเวสุง เอตฺมภาคะวะตา พาราณะสียังฺ อิติปะตะเนมิ
คะทาเย อะนุตตะรัง ธัมมะจักกัง ปะวัตติตัง
อัปปะฏิวัตติยังฺ สมะเณนะ วา พุราหุมะเณนะ วา เทเวนะ
วา มาเรนะ วา พุรัหุมนฺา วา เกนะจิวา โลกัสมินติฯ

ภูมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา จาตุมมะหาราชิกา เทวา
สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ

จาตุมมะหาราชิกานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา ตาเวติงสา
เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ

ดาวะติงสานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

ยามา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตวา ตุสิตา เทวา

สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

ตุสิตานัง เทวานัง สัททัง สุตวา นิมมานะระตี เทวา

สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

นิมมานะระตีนัง เทวานัง สัททัง สุตวา

ปะระนิมमितะวะสะวัตตี เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

ปะระนิมमितะวะสะวัตตีนัง เทวานัง สัททัง สุตวา พุริหุมะ

ปารีสัชชา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

พุริหุมะปารีสัชชานัง เทวานัง สัททัง สุตวา

พุริหุมะปะโรหิตา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

พรัหมะปะโรหิตานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
มหาพรัหมมา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๙

มหาพรัหมานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
ปะริตตาภา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๙

ปะริตตานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
อัปปะมาณาภา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๙

อัปปะมาณานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
อาภัสสะรา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๙

อาภัสสะรานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
ปะริตตะสุภา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๙

ปะริตตะสุพานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
อัปปะมาณะสุภา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๙

อัปปะมาณะสุภานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
สุภะกิณฺหะกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ

สุภะกิณฺหะกานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
เวหฺปิณะลา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ

เวหฺปิณะลานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
อะวิหา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ

อะวิหานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
อะตฺปปา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ

อะตฺปปานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
สุทฺตัสสา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ

สุทฺตัสสานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
สุทฺตัสสี เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง ฯ

สุทฺถสึนัง เทวานัง สัททัง สุตวา

อะกะนิฏฐะกา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง ๗

เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเนมิคะทาเย

อะนุตตะรัง ธัมมะจักกััง ปะวัตติตัง อัมปะฏิวัตตियัง

สะมะเณนะ วา พุราหุมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา

พรัหมุณา วา เกนะจิ วา โลกัสสมินติ

อิติหะเตนะ ขะเณนะ เตนะ มุหุตเตนะ ยาวะ พรัหุมะโลกา

สัทโท อัมภุคคัจฉิ อะยัญจะ ทะสะสะหัสสิ โลกะธาตุ

สังกัมปิ สัมปะกัมปิ สัมปะเวธิ อัมปะมาเณ จะ โอิฟาโร

โอิภาโส โลกเ ปาตุระโหสิ อะติกกัมเมวะ เทวานัง

เทวานุภาวัง

อะถะโข ภะคะวา อุทานัง อุทาเนสิ อัญญาสิ ะตะ โภ

โกณฑัญญเ อัญญาสิ ะตะ โภ โกณฑัญญเติ

อิติหิทัง อายัสมะโต โกณฑัญญัสสะ อัญญาโกณฑัญญเ

เตววะ(อ่านว่า ตเว-วะ) นามัง อะโหสิติ ๗

พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร(พร้อมคำแปล)

บทคัด

อนุตตะรัง อภิสัมโพธิง สัมพชฌิตวา ตะถาคะโต
ปะฐะมัง ยัง อะเทเสสิ ธัมมะจักกัง อะนุตตะรัง
สัมมะเทวะ ปะวัตเตนโต โลกเก อัปปะฏิวัตตียัง
ยัตถากขาตา อุโป อันตา ปะฏิปัตติ จะ มัชฌิมา
จะตุสวาริยะสัจเจสุ วิสุทัง ญาณะทัสสะนัง
เทสิตัง ธัมมะราชาณะ สัมมาสัมโพธิกิตตะนัง
นาเมนะ วิสสุตัง สุตัง ธัมมะจักกัปปะวัตตะนัง
เวยยากะระณะปาฐุณะ สังคัตันตัมภะณามะ เส ฯ

พระตถาคต คือ พระพุทธเจ้า ครั้นได้ตรัสรู้ธรรม ได้แก่ อริยสัจ ๔ ซึ่งเป็นธรรมอันสูงสุด ไม่มีธรรมใดที่สูงไปกว่า ได้ทรงแสดงให้เห็นเป็นจักร คือ วงล้อ ประกอบด้วย ๘ ซึ่ง คือธรรมอันเป็นทางสายกลาง ๘ ประการ ซึ่งเป็นทางที่หลีกเลี่ยงการปฏิบัติตนแบบสุดโต่ง ๒ ประการ คือ หมกมุ่นในกามคุณ และ ทรมานตนด้วยวิธีการต่างๆ เป็นข้อปฏิบัติเป็นกลาง ให้เกิดปัญญารู้แจ้งเห็นจริง ให้บริสุทธิ์จากกิเลส พวกเราทั้งหลาย จงร่วมกันสวดพระธรรมจักรนั้น ที่พระพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นธรรมราช ทรงแสดงไว้แล้ว มีชื่อปรากฏว่าธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นพระสูตรที่ประกาศให้ทราบถึงการที่พระองค์ได้บรรลุสัมมาสัมโพธิญาณ ซึ่งพระสงฆ์ผู้ทรงไว้ซึ่งความรู้ทั้งหลาย ได้ร้อย

กรองไว้โดยทำเป็นบทธวดมนต์ ที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

เทอญฯ

พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร(พร้อมคำแปล)

เอวัมเม สุตังฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา พาราณสียัง วิหะระ

ติ อสิปะตะเน มิคะทาเย ตัตตระ โข ภะคะวา ปัญจะวัคคิเย

ภิกขุ อามันเตสิ

ข้าพเจ้า (คือพระอานนท์) ได้สดับมาอย่างนี้ สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้า

ผู้ทรงไว้ซึ่งพระมหากรุณาธิคุณ เสด็จประทับอยู่ที่ป่าอสิปต

มฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสีในเวลานั้น พระองค์ได้ตรัสเตือน

พระภิกษุเบญจวัคคีย์ว่า

เทวเม(อ่านว่า ทเว-เม) ภิกขะเว อันตา ปัพพะชิตนะ นะ

เสวิตัพพา โย จายัง กามะสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค หิโน คัมโม

ไปถุชชะนิโก อะนะริโย อะนัตถะสัจญ์หิตโต โย จายัง อัตตะกิลละ

มะถานุโยโค ทุกโข อะนะริโย อะนัตถะสัจญ์หิตโต ฯ

ภิกษุทั้งหลาย ผู้ออกบวชแสวงหาความหลุดพ้น ไม่ควรปฏิบัติตน ๒

ประการ คือ

(๑) การแสวงหาความสุขทางกามคุณ แบบสุดโต่ง ซึ่งทำให้จิตใจ

ต่ำทราม เป็นเรื่องของชาวบ้านที่มีความใคร่ เป็นเรื่องของคนมี

กิเลสหนาไม่ใช่เป็นสิ่งประเสริฐ คือ มีแต่จะก่อให้เกิดข้าศึกคือกิเลส

ไม่มีสาระประโยชน์อันใด

(๒) การปฏิบัติตนแบบก่อให้เกิดความทุกข์ทรมาน เป็นสภาวะที่ทน
ได้ยาก ไม่ใช่สิ่งประเสริฐ คือ มีแต่จะก่อให้เกิดซ้ำคือ กิเลสไม่มี
สาระประโยชน์อันใด ฯ

เอ เต เต ภิกขเว อุโก อันเต อะนุปะคัมมะ มัชฌิมา ปะฏิปะ
ทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา จักขุกระระณี ญาณะกระระณี
อุปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะ
ติ ฯ

กะตะมา จะ สา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทฺธา จักขุกระระณี ญาณะกระระณี อุปะสะมาเย
อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

อะยะเมวะ อะริโย อัญญังคิโก มัคโค เสยยะถิทัง สัมมาทิฏฐิ
สัมมาสังกัปปโป สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว
สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ ฯ

ภิกษุทั้งหลาย หลักปฏิบัติอันเป็น ทางสายกลาง หลีกเลียงจากการ
ปฏิบัติแบบสุดโต่ง ซึ่งเราตถาคตได้ตรัสรู้แล้ว ด้วยปัญญาอันยว
ดยิ่ง เห็นได้ด้วยตาใน รู้ด้วยญาณภายใน เป็นไปเพื่อความสงบกิเลส
เพื่อความรู้อย่างทั่วถึง เพื่อความดับกิเลสและกอง
ทุกข์ ได้แก่ อริยมรรคมีองค์ ๘ คือ (๑) ความเห็นชอบ (๒) ความ

ดำริชอบ (๓) วาจาชอบ (๔) การงานชอบ (๕) เลี้ยงชีวิตชอบ (๖)
ความเพียรชอบ (๗) ความระลึกรู้ชอบ (๘) ความตั้งจิตชอบ

อะยัง โข สภา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิ
สัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย
อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง ชาตีปี ทุกขา
ชะราปี ทุกขา มะระณัมปี ทุกขัง โสกะปะริเทวะทุกขะ
โทมะนัสสุปะยา ส่าปี ทุกขา อัมปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปี
เยหิ วิปะโยโค ทุกโข ยัมปิจัจจันนะ ละภะติ ตัมปี ทุกขัง
สังขิตเตนะ ปัญญาปะทานักขันธา ทุกขา

ภิกษุทั้งหลาย ทุกขอริยสัจ คือ ความจริงที่ช่วยมนุษยให้เป็นผู้
ประเสริฐเกี่ยวกับการพิจารณาเห็นทุกข์ เป็นอย่างนี้ คือ การเข้าใจ
ว่า "เกิด แก่ เจ็บ ตาย" ล้วนแต่ เป็นทุกข์ แม้แต่ความโศกเศร้าเสียใจ
ความรำไรรำพัน ความทุกข์กายทุกข์ใจ ทั้งความคับแค้นใจก็เป็น
ทุกข์ ประสพกับสิ่งที่ไม่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์ พลาดพรากจากสิ่งที่เป็นที่
รักก็เป็นทุกข์ ปรรณาสังขโต ไม่ได้สิ่งนั้นก็ เป็นทุกข์ ว่าโดยย่อ การ
ยึดมั่นแบบฝักใฝ่ ว่า เบญจขันธ์ (คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร
วิญญาณ) ว่าเป็น อัตตา เป็นตัวเรา เป็นเหตุทำให้เกิดความทุกข์
แท้จริง

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสะมุมะโย อะริยะสัจจัง ยายัง
ตัณหา โปโนพะวะวิกา นันทิราคะสะหะคะตา ตัตตะรัตตภา
นันทินิ เสยยะถิทัง กามะตัณหา ภาวะตัณหา วิภาวะตัณหา
ภิกขุทั้งหลาย เหตุทำให้เกิดความทุกข์ (สมุหทัย) มีอย่างนี้ คือ
ความอยากเกินควร ที่เรียกว่า ทะยานอยาก ทำให้ต้องเวียนว่าย
ตายเกิด เป็นไปด้วยความกำหนัด ด้วยอำนาจความเพลิดเพลिन
มัวเพลิดเพลिनอย่างหลงระเริงในสิ่งที่ก่อให้เกิดความกำหนัดรัก
ใคร่นั่นๆ ได้แก่

- (๑) ความทะยานอยากในสิ่งที่ก่อให้เกิดความใคร่
- (๒) ความทะยานอยากในความอยากเป็นนั่นอยากเป็นนี่
- (๓) ความทะยานอยากในความที่จะพ้นจากภาวะที่ไม่อยากเป็น
เช่น ไม่อยากจะเป็นคนไร้เกียรติ ไร้ยศ เป็นต้น อยากจะดับสูญไป
เลย ถ้าไม่ได้เป็นอย่างนั้น อย่างนี้

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจัง โย ตัสสา
เยวะ ตัณหายะ อะเสสะ วิราคะ นิโรธो จาโค ปะฏินิสสัคโค
มุตติ อะนาละโย

ภิกขุทั้งหลาย นิโรธ คือ ความดับทุกข์อย่างแท้จริง คือ ดับความ
กำหนัดอย่างสิ้นเชิง มิให้ตัณหาเหลืออยู่ สละตัณหา ปล่อยวาง
ตัณหาข้ามพ้นจากตัณหา ไม่มีเยื่อใยในตัณหา

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินิ ปะฏิปะทา อะริ

ยะ สัจจัง

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञังคิโก มัคโค เสยยะถิทัง สัมมาทิฏฐิ

สัมมาสังกัปปो สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว

สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ

ภิกษุทั้งหลาย ทุกขโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ คือ ข้อปฏิบัติให้ถึง

ความดับทุกข์อย่างแท้จริง คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ ได้แก่

(๑) ความเห็นชอบ

(๒) ความดำริชอบ

(๓) วาจาชอบ

(๔) การงานชอบ

(๕) เลี้ยงชีวิตชอบ

(๖) ความเพียรชอบ

(๗) ความระลึกรู้ชอบ

(๘) ความตั้งจิตมั่นชอบ

อิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ

ธัมเมสุ จักขุง อุตะปาติ ญาณัง อุตะปาติ ปัญญา อุตะปาติ

วิชชา อุตะปาติ อาโลโก อุตะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญะยันติ เม

ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตะปาติ

ญาณัง อุตะปาติ ปัญญา อุตะปาติ วิชชา อุตะปาติ อาโลโก

อุทปะปาติฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญาตันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทปะปาติ
ญาณัง อุทปะปาติ ปัญญา อุทปะปาติ วิชชา อุทปะปาติ อาโลโก
อุทปะปาติฯ

ภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรม ญาณ ปัญญา วิชชา แสงสว่าง
อย่างแจ่มแจ้งในธรรมทั้งหลาย ที่เรายังไม่ได้เคยรับฟังมาในกาล
ก่อน ว่าเป็นทุกขอริยสัจ เป็นสิ่งที่ควรกำหนดรู้ ภิกษุทั้งหลาย
(บัดนี้) เราได้ดวงตาเห็นธรรม เกิดญาณ ปัญญา วิชชา แสงสว่าง
อย่างแจ่มแจ้งในธรรมทั้งหลายที่เราังไม่ได้เคยรับฟังมาในกาล
ก่อน ว่าเป็นทุกขอริยสัจ เราได้กำหนดรู้แล้ว

อิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทปะปาติ ญาณัง
อุทปะปาติ ปัญญา อุทปะปาติ วิชชา อุทปะปาติ อาโลโก อุทปะ
ปาติ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันติ
เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทปะปาติ
ญาณัง อุทปะปาติ ปัญญา อุทปะปาติ วิชชา อุทปะปาติ อาโลโก
อุทปะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุททะโย อะริยะสัจจัง ปะหีนันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ

ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ
วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ

ภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรม ญาณ ปัญญา วิชชา แสงสว่าง
อย่างแจ่มแจ้งในธรรมทั้งหลาย ที่เรายังไม่ได้เคยรับฟังมาในกาล
ก่อน ว่าเป็นทุกขสมุทัยอริยสัจ เป็นสิ่งที่ควรละ ภิกษุทั้งหลาย
(บัดนี้) เราได้ดวงตาเห็นธรรม เกิดญาณ ปัญญา วิชชา แสงสว่าง
อย่างแจ่มแจ้งในธรรมทั้งหลาย ที่เรายังไม่ได้เคยรับฟังมาในกาล
ก่อน ว่าเป็นทุกขสมุทัยอริยสัจเราละได้แล้ว

อิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะ
นุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา
อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง สัจฉิกาตัพพันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ
ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก
อุตตะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง สัจฉิกะตันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุตตะปาติ

ญาณัง อุทปะปาติ ปัญญา อุทปะปาติ วิชชา อุทปะปาติ อาโลโก
อุทปะปาติ ฯ

ภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรม ญาณ ปัญญา วิชชา แสงสว่าง
อย่างแจ่มแจ้งในธรรมทั้งหลาย ที่เรายังไม่ได้เคยรับฟังมาในกาล
ก่อน ว่าเป็น ทุกขนิโรธอริยสัจ เป็นสิ่งที่ควรทำให้แจ้ง ภิกษุ
ทั้งหลาย (บัดนี้) เราได้ดวงตาเห็นธรรม เกิดญาณ ปัญญา วิชชา
แสงสว่าง อย่างแจ่มแจ้งในธรรมทั้งหลาย ที่เรายังไม่ได้เคยรับฟังมา
ในกาลก่อน ว่าเป็น ทุกขนิโรธอริยสัจ เราได้ทำให้แจ้งแล้ว

อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทปะปาติ
ญาณัง อุทปะปาติ ปัญญา อุทปะปาติ วิชชา อุทปะปาติ อาโลโก
อุทปะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง
ภาเวตัพพันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ
จักขุง อุทปะปาติ ญาณัง อุทปะปาติ ปัญญา อุทปะปาติ วิชชา อุ
ทปะปาติ อาโลโก อุทปะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง
ภาวิตันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุ
ทปะปาติ ญาณัง อุทปะปาติ ปัญญา อุทปะปาติ วิชชา อุทปะปาติ

อาโลโก อูทะปาติ ฯ

ภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรม ญาณ ปัญญา วิชชา แสงสว่าง
อย่างแจ่มแจ้งในธรรมทั้งหลาย ที่เรายังไม่ได้เคยรับฟังมาในกาล
ก่อน ว่าเป็น ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ เป็นสิ่งที่ควรทำให้
แจ้ง ภิกษุทั้งหลาย (บัดนี้) เราได้ดวงตาเห็นธรรม เกิดญาณ
ปัญญา วิชชา แสงสว่าง อย่างแจ่มแจ้งในธรรมทั้งหลาย ที่เรายัง
ไม่ได้เคยรับฟังมาในกาลก่อน ว่าเป็น ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา
อริยสัจ เราได้ทำให้แจ้งแล้ว

ยวาระกัวิญจะ เม ภิกขะเว อิมะสุ จะตฺตฺสุ อะริยะสัจเจสุ เอวันติ
ปะริวัฏฏัง ทฺวาหะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง นะ
สุวิสุทฺธัง อะโหสิ ฯ

ภิกษุทั้งหลาย เมื่อใดการหยั่งรู้ การเห็นตามความเป็นจริง ว่า
อริยสัจ ๔ มี ๓ รอบ มีอาการ ๑๒ (ได้แก่ ๑. หยั่งรู้อริยสัจ แต่ละ
อย่างตามความเป็นจริง ๒. หยั่งรู้กิจของอริยสัจ ๓. หยั่งรู้กิจอันได้
ทำแล้ว ในอริยสัจ) ยังไม่หมดจดเพียงใด

เนวะ ตาวาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรห
มะเก สัสสะมะณะ พราหมะณียา ปะชายะ สะเทวะมะนุสสา
ยะ อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทฺโธ ปัจจัญญาสิง ฯ
ภิกษุทั้งหลาย เรายืนยันตนว่า เป็นผู้ตรัสรู้ชอบด้วยตนเอง ไม่มีใคร
จะเทียบได้ ไม่ว่าจะเป็นเทวดา มาร พรหม แม้มวลมนุษย์ ทั้งที่เป็น

สมณะเป็นพราหมณ์ ก็เทียบเท่ามิได้เพียงนั้น

ยะโต จะ ไช เม ภิกขะเว อิมesu จะตฺตฺสุ อะริยะสัจเจสุ เอวันติ
ปะริวัฏฏัง ทวาหะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง สุวิ
สุทธัง อะโหสิ ฯ

อะถาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรหมะเก
สัสสะมะณะพราหมะณียา ปะชายะ สะเทวะมะนุสสาเย อะ
นุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทฺโธ ปัจฉัญญาสิง ฯ

ภิกษุทั้งหลาย เมื่อใดการหยั่งรู้ การเห็นตามความเป็นจริงดังกล่าว
มาหมดจดดีแล้ว เมื่อนั้นเราได้ยืนยันตนเป็นผู้ตรัสรู้ชอบดังกล่าว
แล้ว เช่นนั้น

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาทิ อะกุปปา เม วิมุตติ
อะยะมันติมา ชาติ นัตถิทานิ ปุ นัพพะเวติ ฯ

การหยั่งรู้ การเห็นตามความเป็นจริงได้เกิดขึ้นแก่เราแล้วว่า ความ
หลุดพ้นของเราไม่มีการกลับกำเริบอีกแล้ว ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย
แล้ว ไม่ต้องมีการเวียนว่ายตายเกิดอีก

อิทมะโวจะ ภาคะวา อัตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ ภาคะ
วะโต ภาสิตัง อะภินันทุง ฯ

ครั้นพระพุทธรองค์ ผู้ทรงไว้ซึ่งพระมหากรุณาธิคุณได้แสดงธรรม

โดยปริยายดังกล่าวมา เหล่าภิกษุเบญจวัคคีย์ ก็ได้มีใจยินดีเพลน
ในการแสดงธรรมของพระพุทธเจ้า

อิมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากระระณัสมิง ภัญญะมาเน อายัสสะมะ
โต โกณฑัญญัสสะ วิระชัง วิตะมะลัง ธัมมะจักขุง อุทะปาติ
ยังกิญจิ สุมุทะยะธัมมัง สัพพันตัง นิโรธะธัมมันติ ฯ

ก็แล เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสแสดงธรรมอย่างแจ่มแจ้งอย่างมีหลัก
ท่านโกณฑัญญะ ผู้ทรงไว้ซึ่งอาวุธ ได้เกิดธรรมจักขุ คือ ได้รู้แจ้ง
เห็นจริงซึ่งพระธรรมที่พระพุทธองค์ทรงแสดง กำจัดธุลี กำจัดมลทิน
เสียได้ มีความเข้าใจตามความเป็นจริงว่า สิ่งใดเกิดขึ้นเพราะเหตุ
ปัจจัย สิ่งนั้นย่อมดับไปเป็นธรรมดา เพราะสิ้นเหตุปัจจัย

ปะวัตติเต จะ ภาคะวะตา ธัมมะจักเก ภูมา เทวา สัทตะมะ
นุสสาเวสูง เอตัมภาคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเนมิคะ
ทาเย อะนุตตะรัง ธัมมะจักกัง ปะวัตติตัง อปปะฏิวัตติยัง
สะมะเณนะ วา พราหมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา
พรัหมุณา วา เกนะจิวา โลกัสสมินติ ฯ

ครั้นพระพุทธองค์ ผู้ทรงไว้ซึ่งพระมหากรุณาธิคุณ ได้แสดง
ธรรมจักร คือ หมุนวงล้อแห่งธรรมที่ประกอบด้วย ๘ ซี่ คือ
อริยมรรคมีองค์ ๘ เหล่าภุมเทวดา ก็เปล่งเสียงสาธุการบันลือลั่นว่า
วงล้อแห่งธรรม ไม่มีวงล้ออื่นใดจะหมุนสู้ได้ ได้รับการหมุนไปโดย
พระพุทธเจ้า ผู้ทรงไว้ซึ่งพระมหากรุณาธิคุณแล้ว ณ ป่าอิสิปตน

มฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี ซึ่งไม่มีใครทำได้มาก่อน ไม่ว่าจะ
เป็นสมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม

ภุมมานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
จาตุम्मหาราชิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูงฯ

จาตุम्मหาราชิกานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
ดาวะติงสา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ฯ

ดาวะติงसानัง เทวานัง สัททัง สุตวา
ยามา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ฯ

ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
ตุสิตา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ฯ

ตุสิตานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
นิมมานะระตี เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ฯ

นิมมานะระตีนัง เทวานัง สัททัง สุตวา
ประระนิमितะวะสะวัตตี เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ฯ

ประระนิมิตะวะสะวัตตีนัง เทวานัง สัททัง สุตวา
พรัหฺมะปาริสัชชา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

พรัหฺมะปะริสัชชานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
พรัหฺมะปะโรหิตา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

พรัหฺมะปะโรहितานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
มะหาพรัหฺมา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

มะหาพรัหฺมานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
ปะริตตภา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

ปะริตตภานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
อัปปะมาณภา เทวา สัททะมะนุสสา เวสูง ๑

อัปปะมาณภานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
อากัสะระรา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

อากัสะระรานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
ปะริตตะสุภา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

ปริตตะสุภานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
อัปปะมาณะสุภา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๗

อัปปะมาณะสุภานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
สุภะกิญหะกา เทวา สัททะ มะนุสสาเวสูง ๗

สุภะกิญหะกานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
เวหัพพะลา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๗

เวหัพพะลานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
อะวิหา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๗

อะวิหานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
อะตัพปา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๗

อะตัพปานัง เทวานัง สัททัง สุตวา
สุทฺธสสา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๗

สุทฺธसानัง เทวานัง สัททัง สุตวา
สุทฺธสี เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๗

สุทฺถสึนัง เทวานัง สัททัง สุตวา

อะกะนิฏฐะกา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง ๕

เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุต
ตะรัง ธัมมะจักกััง ปะวัตติตัง อัมปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา
พฺรหฺมาหะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา พฺรหฺมูนา วา เกนะ
จิ วา โลกัสสมินติ ๕

เหล่าเทพเจ้าชั้นจาตุมหาราชิกา ครั้นได้ยินเสียงเหล่าเทพ
ภุมเทวดาต่างก็ส่งเสียงสาธุการ บันลือลั่นสืบต่อไปจนถึงเทพเจ้าชั้น
ดาวดึงส์ ชั้นยามะ ชั้นดุสิต ชั้นนิมมานรดี ชั้นปรนิมมิตวสวัตดี
จนกระทั่งถึงชั้นพรหม ตั้งแต่พรหมปาริฉชชา พรหมปโรหิตา
มหาพรหม ปริตตาภาพรหม อัมปมาณาภาพรหม อากัสสราพรหม
ปริตตสุภาพรหม อัมปมาณสุภาพรหม สุภกิณหาพรหม เวหุปผลา
พรหม อวิหาพรหม อตปปาพรหม สุทฺถสสาพรหม สุทฺถสสีพรหม
จนกระทั่งถึงอกนิฏฐกาพรหมเป็นที่สุด ก็ส่งเสียงสาธุการบันลือลั่น
เพียงครู่เดียว เสียงได้บันลือไปทั่วพรหมโลก

อิติหะ เตนะ ขะเณนะ เตนะ มุหุตเตนะ ยาวะ พฺรหฺมะโลกา
สัทโท อัมภุคคัจฉิ อะยัญจะ ทะสะสะหฺสสี โลกะธาตุ สังกัมปิ

สัมปะกัมปิ สัมปะเวธิ อัมปะมาโณ จะ โอิฬาโร โอิภาโส โลกเ
ปาตุระโหสิ อะตักกัมเมวะ เทวานัง เทวานูภาวัง ๕

ทั้งหมื่นโลกธาตุได้หวั่นไหว สะเทือนสะท้าน เสียงดังสนั่นลั่นไป ทั้ง
แสงสว่างอันหาประมาณมิได้ ได้ปรากฏขึ้นในโลก เหนือกว่า
อานุภาพของเหล่าพรหม

อะตะโข ภาคะวา อุทานัง อุทานะสิ อัญญาสิ วะตะ โภ
โกณฑัญญะ อัญญาสิ วะตะ โภ โกณฑัญญะติ

อิติหิทัง อายัสมะโต โกณฑัญญัสสะ อัญญาโกณฑัญญะ

เตววะ(อ่านว่า ตเว-วะ) นามัง อะโหสีติ ฯ

ต่อจากนั้นพระพุทธองค์ ผู้ทรงไว้ซึ่งพระมหากรุณาธิคุณ ได้ทรง
เปล่งอุทานออกมาว่า "โกณฑัญญะได้รู้แล้วหนอ ผู้เจริญทั้งหลาย
โกณฑัญญะ ได้รู้แล้วหนอ ผู้เจริญทั้งหลาย" เพราะเหตุนี้

ท่านโกณฑัญญะจึงได้นามว่าอัญญาโกณฑัญญะ

จบบทพระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร